СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 29. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, середа, 5-го лютого 1947. No. 29. JERSEY CITY and NEW YORK, Wednesday, February 5, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ДОМАГАЄТЬСЯ ПРОДОВЖЕННЯ ВОЄННИХ ПОВНОВЛАСТЕЙ

Президент зажадав від конґресу продовження воєнних повновластей у справах приділу й пайкування харчів, разаховуюи сюди цукор, збіжжа, товщі й олву; теж у справах управильнення перевозу на суші й на морю, а з цим і управильнення імпорту й експорту. Ці справи обіймають глави: першу, третю й пяту в теперішніх президентських повновластях. Президент твердить, що ці повновласти є потрібні для викінчення реконверзії, й тому прохає конґрес вирішити їх негайно. Продовження мало б тривати один рік, тобто до 31 березня 1948 р. Предсідник комітету для республиканської політики, сен. Роберт А. Тафт заявився за прихильне полагодження домагання президента.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВИЯСНЕННЯ НАЙВИЩОГО СУДУ В СПРАВІ ПЛАТНІ ВІД БРАМИ.

Конґресмен Франсис Е. Волтер з Пенсилвенії поставив домагання, щоб Найвищий Суд Злучених Держав вияснив своє рішення в спраі платні „від брами", інакше цей суд не сповнить свого обовязку. Волтер є того погляду, що нижчі суди не інтерпретують якслід рішення Найвищого Суду, бо воно не ясне й тому викликує велике замішання. Волтер поставив таке домагання на переслуханні комісії при підготові закону в справі платні „від брами".

На переслуханні знавців, як обраховувати платню „від брами", перед суддею Пикардом в Дітройті, Миш., уживають адвокати обох сторін різних способів. Одні покликаються на годинник, інші на „міру поспіху" („спідомітер"). Це має помогти встановити заплату для робітників у підприємстві кераміки в Мт. Клеменс, проти котрого юнія гончарів внесла позов та виграла справу саме перед суддею Пикардом„ якого присуд опісля потвердив Найвищий Суд. Теперішне рішення Пикарда знову може мати важний вплив на дальшу долю безконечних процесів у справі висоти платні „від брами'..

А.Ф.П. РОЗБИРАЄ СЕНАТСЬКІ БИЛИ В РОБІТНИЧИХ СПРАВАХ.

На нарадах Екзекутивної Ради Американської Федерації Праці, які відбуваються у Маямі, на Флориді, розведено ширшу дискусію над законопроектами сенату в робітничих справах. Є настрій, щоб рішучо спротивитися проти різних змагань для обмеження вольностей робітничих юній.

ЖИДИ ЗБИРАЮТЬ $300,000,000 В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Жидівські добровільні організації мають зібрати в самих Злучених Державах $300,000,000 на добродійну акцію тут і заморем; таке рішення запало на нарадах Краєвої Ради Жидівських Федерацій і Добродійних Фондів в Атлантик Ситі. Прелімінар видатків склала комісія під управою Сиднея С. Когена, директора Зкомбінованого Жидівського Апелю з Бостону. У наміченій сумі міститься між ін. прелімінар видатків Злученого Жидівського Апелю на $170,000,000. Делегатам сказано, що 4,500,000 осіб мають зібрати між собою $45,000,000, значить по $10 від особи на допомогу заморем, а крім цього окремо $65,000,000 на шпиталі, університети й громадські осередки в Злучених Державах.

АМЕРИКАНСЬКА МОБІЛІЗІЙНА СИСТЕМА НАЙСПРАВНІША.

Виявляється, що американська мобілізаційна система вчасі війни була найсправнішою зі всіх інших, все одно: ворогів, чи союзників. До такого висновку прийшла урядова комісія істориків, після студій започаткованих на доручення президента Рузвелта в 1942 р. Головою комісіє є Валдо Леланд, директор Американських Наукових Товариств. Звіт комісії оприлюднений на домагання президента Трумана, щоб полишити вказівки будучим поколінням. Під мобілізацією розуміють учені мобілізацію всіх воєнних засобів, а не лише війська.

СПРОБИ ВТРИМАТИ ТАЛМАДЖА НАДАЛІ.

У леґіслативі стейту Джорджія появився внесок, щоб приняти резолюцію з уповажненням для Германа Талмеджа на орудування грішми і маєтками стейту і в такий спосіб признати йому права губернатора. У стейті Джорджії є дальше роздвоєння думок над цим, хто має право справувати уряд губернатора після неожиданої смерти вибраного, не незаприсяженого губернатора Евгена Талмеджа, батька Германа. Леґіслатива „вибрала" Германа губернатором після смерти батька.

МАСЛО ПОДОРОЖІЛО НА ЧОТИРИ Й ПІВ ЦЕНТА.

Внаслідок вичерпання припасів масла, воно почало знову дорожіти й сьогодні підскочило в ціні на чотири з половиною цента в гуртовім продажу. Торговельні кола вважають подоріжіння лише тимчасовим.

Блискучий успіх скрипачки Донни Ґресько у її дебюті в Тави Гол у Ню Йорку

„Донна Ґресько, 19-літня скрипачка з Винипеґу, з Канади, виступила вперше зо своїм талантом у Ню Йорку, в салі Тави Гол вчорашнього вечора. Зпоміж її прихильників явився на концерті посадник міста Винипеґу Ґарнет Колтер і винипеґський член канадійського парляменту, Ралф Мейбанк" — так починає свої завваги музичний критик щоденника Ню Йорк Таймс про концерт артистки, що відбувся у понеділок, 3. лютого. По цім вступі слідує основна критика всієї музичної програми, яку виконала Донна Ґресько. З критики виходить, що дебют молодої віртуозки був справжнім триюмфом. Свідком цього триюмфу Донни Ґресько, артистки з українського роду, була численна українська публика. Саля Тави Гол була виповнена по береги. Після виконання другої частини програми одушевлена публика уладила дебютантці велику овацію, а велика кількість китиць і кошиків з квітами тільки потверджували заслужену популярність нової зірки на артистичному горизонті.

АТОМОВА ТАЙНА ПІДГЛЯНЕНА РОСІЄЮ, ТВЕРДИТЬ БАРУК.

Бернард М. Барук, бувший голова американської комісії атомової сили в Обєднаних Державах склав свідоцтво перед спільною конґресовою комісією для атомової енерґії, що він зажурений тим, що атомова тайна дістаєтся до Совєтів. Засідання комісії було довірочне й тому не оприлюднено ніякого звіту з його перебігу. Одначе деякі вашинґтонські кореспонденти довідалися дещо про свідоцтво Барука, яке викликало різні здогади і замітки про це, як далеко вже поступила Росія у використанні вістей про виріб атомової бомби. Деякі члени конґресу звязують совєтські вісті про атомову бомбу з шпиґунськими затіями Совєтів у Канаді, про які виявив подрібні відомості урядовець совєтської амбасади в Отаві, Ігор Ґузенко минулого року.

Небезпека переловлення атомової тайни Совєтами збільшуеться ще й тому, що канадський уряд оприлюднив свою участь у підготові матеріялів для виробу атомової бомби. У Канаді виділюють елемент плютоній, з якого освободжується атом. Дехто є того погляду, що не треба було оприлюднювати такої вістки.

АМЕРИКА ЗМІНЯЄ СВОЮ ПОЛІТИКУ В СПРАВІ НІМЕЦЬКОЇ МОЛОДІ.

Департаменти стейту, війни й маринарки оприлюднили спільний комунікат про зміну американської політики в справі виховання німецької молоді. Америка годиться на те, щоб німецька молодь вступала до політичних партій і щоби заправлялася в громадськім життю. Плян має на меті „забезпечити німецьку молодь в американській окупаційній зоні від небажаних політичних впливів" і „перешкоди перепачковуванню руйнуючої діяльности безконтрольних політичних груп", як сказано в комунікаті. Йде про те, щоб побудувати незалежні добровільні організації молоді, вільні від воєнних ідей, як виходить з заяви.

Перемога, або смерть; приклади геройства Української Повстанської Армії

Ню Йорк Таймс з 4. лютого повідомляє у власній кореспонденції з Варшави про засуд на 8 років тюрми призначеного польським урядом в Лондоні останнього команданта „Армії Крайовей" полковника Яна Ржепецкого. Малий, відносно, вирок пояснюється „заслугами" Ржепецкого, які він віддав після свого арештування теперішньому урядові в розблачуванні польського підпілля. В цій самій кореспонденції подається один приклад запеклості боротьби, яку веде Українська Повстанська Армія проти комуністів. В околиці Сянока урядові війська відкрили полевий лазарет Української Повстанської Армії, оточили його і визвали українських повстанців до здачі. У відповідь на це повстанці відкрили вогонь і коли побачили, що їм не встоятись перед переважаючими силами ворога та знаючи, що їх дожидає на випадок полону, вони подобивали ранених і хворих і останніми кулями самі покінчили своє геройське життя.

МІЖНАРОДНЯ ХАРТІЯ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ.

Лейк Саксес, 3. лютого. Комісія Людських Прав при О. Д. рішила на сьогоднішньому засіданні, що предсідник Комісії — п-ні Рузвелт, її заступник д-р П. Ц. Чанґ з Китаю та репортер д-р Чарл Малик з Ливану повинні написати перший проєкт міжнародної хартії людських прав, „при співпраці Секретаріяту О. Д." Інші члени можуть видвигати свої пропозиції та пропозиції своїх урядів. П-ні Рузвелт в часі від 28-го лютого до 22-го березня задумує відбути поїздку та поробити відповідні студії, що могли б їй пригодитися при складанні хартії. Напрямку подорожі не подається.

СТАНОВИЩЕ ФРАНЦІЇ В НІМЕЦЬКІЙ СПРАВІ.

Париж, 3. лютого. Керівник економічної секції французького міністерства закордонних справ Герве Алфанд сьогодні заявив, що на конференції в Москві Франція буде домагатися міжнародного економічного режіму для Рурщини та відповідного поділу місцевої вуглевої продукції між Францією та іншими імпортерами вугілля. Він заявив, що теж збільшення сталевої продукції було б „небезпечне" і тому Франція буде домагатися її обмеження до 6,000,000 тон річно.

АВСТРІЙЦІ, НІМЦІ Й ВОЄННІ ЗЛОЧИНЦІ.

Лондон, 3. лютого. На сьогоднішньому засіданні заступників міністрів закордонних справ, які підготовляють мирову конференцію в справі Німеччини, совєтський представник Ґузев домагався, щоби в договір була включена клявзуля, яка виключала б німців від австрійського громадянства. Американська пропозиція домагалась цеї клявзулі, але тільки для членів націстської партії. Поза цею спірною точкою, американський і совєтський делеґати погодились, що австрійці самі повинні вирішити, хто може бути їх громадянином. Під кінець сесії виринули ще противорічності щодо т. зв. воєнних злочинців та калабораціоністів. Американський представник заступає думку, що Астрія повинна видати Союзникам тільки таких воєнних злочинців і колабораціоністів, вина яких буде потверджена індивідуально відповідними доказами. Америка теж домагається віповідного обмеження часу, протягом якого Австрія була б зобовязана подати Союзникам імена здогадних колябораціоністів між переміщеними особами (скитальниками). Совєти, натомісць, домагаються клявзулі, яка забовязувала б австрійський уряд видавати кожну особу, яку будь котрий зі союзників означить як „воєнного злочинця", без обовязку підтвреджувати це конкретними доказами. Америка не погоджується на це домагання, а Велика Британія ставиться до цього індіферентно.

АМЕРИКА ДОМАГАЄТЬСЯ КОНТРОЛІ АТОМОВОЇ ЕНЕРҐІЇ.

Дня 4-го лютого мало відбутися чергове засідання Ради Безпеки, предметом нарад якого мала бути справа контролі атомової енерґії. Після пять-денних наранд з представниками 11 інших держав, Америка мала видвигнути резолюцію, домагаючись негайної міжнародньої контролі атомової енерґії. Проте, не має виглядів на те, щоби Совєтський Союз погодився на американський план контролі.

ПРИЇЖДЖАЮТЬ ТРИ КОРАБЛІ ЗІ СКИТАЛЬНИКАМИ.

Ню Йорк, 3. лютого. В найблищій будучности в місцевому порті дожидають трьох кораблів, якими приїде багато скитальників з Німеччини. Перший приїде пароплав „Марін Перч"„ що везе 923 пасажирів, майже виключно скитальників. Два інші пароплави причалять в наступному тижні. Немає сумніву, що між скитальниками інших національностей будуть теж українці.

УЧАСТЬ НІМЦІВ В АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКИХ НЕПОРОЗУМІННЯХ

Берлін, 3. лютого. Американське військове управління в Німеччині сьогодні перший раз втягнуло німців офіціяльно в американсько-совєтські непорозуміння, видавши німецькій пресі заперечення тверджень російського команданта генерал-майора Олександра Котікова, мовляв, американці своїм становищем перешкоджують у виборах робітничих юній. Твердження Котікова були надруковані в піддержуваних Совєтами німецьких газетах. Американське управління скликало конференцію німецьких ґазет і заперечило твердження Котікова, назвавши їх з черги „перекрученими і безпідставними".

БРИТАНІЯ ВІДКЛИЧЕ ПОЛОВИНУ СВОЇХ ВІЙСЬК З ГРЕЦІЇ.

Атени, 3. лютого. Британський уряд повідомив уряд Греції, що половина британської залоги буде відкликана з Греції в „можливо найкоротшому часі". В грецькому повідомленні не говориться скільки війська буде відкликано, натомість зазначується, що там залишиться тільки незначна частина спеціялістів, які в поодиноких провінціях країни займаються вишколом грецької армії. Британське міністерство закордонних справ повідомило, що відкликання частини англійської залоги з Греції не означає зміни британської політики у відношенні до цеї країни і є тільки наслідком загального демобілізаційного плану.

МОСКОВСЬКІ ОБВИНУВАЧЕННЯ ПРОТИ ЗАХІДНИХ СОЮЗНИКІВ.

З наближенням дати конференції „Чотирьох Великих" у Москві, яка має вирішити дальшу долю Німеччини, совєтська преса щораз частіше видвигає обвинувачення проти Англії й Америки, закидуючи їм нарушення Потсдамського договору. Московська „Правда" з 3-го лютого повторює знова це обвинувачення, твердячи, що американський і британський капітали просякають в західні зони Німеччини, перетворюючи німецьке господарство в американсько-британського васаля.

ЗАСУДЖЕНО НА СМЕРТЬ 11 НАЦІСТСЬКИХ ЗЛОЧИНЦІВ.

Гамбурґ, 3. лютого. Британсько-союзницький військовий трибунал видав сьогодні вирок смерти через повішення на 5 жінок і 6 чоловіків, бувших зверхників концентраційного табору в Равенсбрік. Їх обвинувачувано в „нарушенні законів і звичаїв війни, якого вони допустилися знущаннями та вбивствами в таборі".

СОЦІЯЛІСТ КАНДИДАТОМ НА ПРЕМІЄРА ПОЛЬЩІ

Варшава, 3. лютого. Польська соціялістична партія рішила сьогодні видвигнути свого 35-літного секретара Юзефа Циранкевіча кандидатом на премієра нового уряду на місці Осубки-Моравського. Провідник опозиції С. Міколайчик та інших двох опозиційних членів уряду рішили зрезиґнувати зі своїх постів на знак протесту проти неправильно переведених виборів, що запевнило перемогу про-комуністичному урядовому блокові.

БУЛО ЗЛЕ, АЛЕ НЕ ЗНАЮТЬ, ЯК НАПРАВИТИ.

Лондон, 3. лютого. Британський уряд вважає, що польські й румунські вибори не були ані вільні, ані безсторонні та що вони відбулися цілком під безпосереднім впливом Соєтського Союзу. Проте, британський уряд, як це стверджено в парламенті, не має плану розпочати будьяку акцію проти цего нарушення союзницьких договорів і постанов.

БРИТАНСЬКИЙ УЛЬТИМАТ ЖИДІВСЬКІЙ АГЕНЦІЇ В ПАЛЕСТИНІ.

Єрусалим, 3. лютого. Схоґодні Жидівська Агенція для Палестини одержала від британського Високого Комісара ультимат співпрацювати з поліцією і військом у викритті терористів, які повинні бути передані справедливості протягом найблищих сім днів. В домаганні не говориться про те, що станеться, якщо воно не буде прийняте.

ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА В КИТАЮ.

Пейпінґ, 3. лютого. Китайський уряд скріпив свої гарнізони в Тієнтсін і Пейпінґу та рішив поробити драстичні заходи з метою вдержати комуністів здалека від залізничої лінії Тієнтсін-Пейпінґ, якою має бути евакуовано біля 2,000 американського персоналу. На фронтах продовжуються бої, а комуністи в опанованих територіях радикально встановляють совєтський лад.

В НІМЕЧЧИНІ ВЖЕ НЕ БУДЕ АДОЛЬФІВ.

Берлінська статистика народжень виказує, що німці перестали називати своїх дітей іменем Гітлера-Адольф. Подібно мається справа теж з Германами (Ґерінґ), Йозефами (Ґебельс) та Робертами (Лей).

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГУМАННІ ГОЛОСИ

Трагічне положення европейської скитальщини зачинає набирати в Америці такого розголосу, що вже навіть годі припустити, щоб конгрес у Вашингтоні не відкрив воріт для поважнішого числа скитальників.

Голос представника нюйорського стейту, губернатора Томаса Е. Дюї, щоб змінити імміграційні закони та допустити негайно більше число скитальників з Европи, стрінувся всюди з загальним признанням. Знов пропозиція Ирла Дж. Гарисона, щоб допустити вже цього року 100,000 скитальників, а потім допускати таке саме число ще впродовж наступних трьох років, походить від такої людини, яка є компетентною у таких справах, бо ж це говорить бувший — імміграційний комишенер. До цих голосів треба додати ще голоси преси, зокрема різних визначних журналістів. Тих останніх є тепер дуже багато, хоч не завжди так було. Тому саме хочемо звернути увагу на один сильний голос такої особи, що брала европейських скитальників в оборону вже давно; відразу, як тільки зачали люди втечею ратувати своє життя перед советським НКВД, чи вагались вертати у Совети перебувши націстську поневірку, бо знали, що їх жде за їхні не-комуністичні переконання тюрма, заслання, або смерть.

Цею гуманною особою є відома американська журналістка, Ен О'Гер МекКормик, що тепер написала в Ню Йорк Таймс знамениту статтю про враження, яких зазнала відвідуючи табори дисплясованих осіб в Европі. Оглядати ті табори, пише вона, значить „оглядати найсумніщі в світі ждальні", за які треба соромитися, бо вони виглядають на залишки по такій війні, яка мала привернути людині її людські права та людську гідність. Цей сум збільшається, коли подумати, що ті нещасні скитальники відчувають, що їх не тільки не хоче та земля, де вони перебувають, але що їх взагалі ніхто не хоче . . . Жидів, то ще хоче Палестина, бодай в сіоністичнім розумінні, але християн, то таки ніхто не хоче. Бувало колись, пише згадана журналістка, політичні імігранти, інтелектуальні й духові втікачі, знаходили в світі місце, де могли жити й працювати, але в 1947 році вони бездержавні, для них нема місця в людській суспільности . . . Як важко робиться на серці американцеві, пише вона далі, що оглядає ці табори і нагадує собі край, Америку, традиційний край надії та нагоди до життя для найбільших й опущених людей у світі, на який ще далі глядять европейські скитальники як на останню надію . . .

Одначе, пише Ен МекКормик, уже прийшла пора, коли Америка мусить сказати своє остаточне слово у ці справі й взяти провід у цілій ратунковій акції скитальників, як і в будові такого будучого ладу в світі, в якому щось таке як „дисплясована людина" буде ганьбою й аномалією.

Як піднімаються тепер в Америці аж такі голоси, то є надія на зміну на ліпше, одначе навіть це не звільняє нас від обовязку далі дбати, щоб така зміна наступила, та щоб з неї скористали теж і українські скитальники.

Лібарали за мораль у світі

Про „неморальний світ" заговорив письменник Луїс Фишер у числі з 13. січня 1947 тижневика „Ди Прогресив", видаваного американськими лібералами в Медисон, у стейті Висканзин, а заложеного ще сенатором Робертом М. Лафалетом Старшим для пропаганди ліберальної думки в Америці. Стаття важна тим, що зясовує напрям оцеї групи вже після недавного викинення зпоміж неї комуністів, які забагнювали не лише їх життя, але теж і працю.

Думки Фишера не дуже різняться від думок інших справді поступових людей теперішнього часу, а цінні цим, що він вітверто натаврував диктаторських комуністів, як назадників, і зняв з них маску поступовости, якою вони себе прикривають. Крім самих комуністів згадав Фишер теж і таких, які йдуть сліпо за комуністами, а не хочуть подати причин, чому це роблять. Із думок, піднесених у статті Фишера наведемо такі:

Як після першої світової війни говорили провідні люди про певність, що прийде друга світова війна, так після другої війни говорять вже про третю. Трагедія в цьому та, що мало хто має відвагу повести акцію за недопущення до нового світового катаклізму. Кожний знає, що нема тепер суспільної системи, яка забезпечувала б життєві потреби людства і давала йому забезпеку миру. Внаслідок непевности миру приходить непотрібна нужда, спричинена злими людьми. Людство зробило велетенський поступ упродовж останнього покоління, одначе поступ не йшов упарі з забезпекою миру і з забезпекою засобів до життя. Науковець Кетеринг на недавнім зїзді астрономів у Бостоні виразно зазначив, що „перестарілі суспільні системи, незнання, глупота і страх недопускають значну кількість людей до користування навіть найзвичайнішими добродійствами науки". Внаслідок того всього людство опинилося в кліщах непевности і без забезпеки.

Люди, які почуваються економічно забезпеченими, самі перед собою відчувають, що це неморально бути забезпеченими їм самим вчасі, коли багато інших людей живуть без найменшої забезпеки і то в такім часі, коли є наукові засоби до того, щоб кожному дати забезпечення.

Знову оті незабезпечені просто збентежені такими явищами, що одні мають повно, а другі, як ось вони самі, не мають нічого. Вони перестрашені теж тим, що сильні цього світу проголошують великі гасла і обіцянки, а потім їх занехають. Саме оці незабезпечені люди приймають диктатуру, тобто неволю для свого тіла і для свого духа. Отже недостача забезпеки зроджує абсолютизм і тоталітаризм.

Найбільш застрашаючим явищем теперішнього світу це готовість людей пожертвувати мораль у заміну за забезпеку. Отже трагедія в тому, що саме погоня за забезпеку доводить до руїни забезпеки на дальшу мету і в той же час нищить мораль. Таким робом ми опинилися в неморальнім світі, у якому нема навіть наставлення до обурення. Такий умовий і психічний стан пояснює, чому є постійні невдачі в змаганнях провідних державних політиків.

Здається теж, забагато є трагедії і звірства в нашому багатому світі, повному винаходів і технічних уліпшень, тобто в модерному світі. Положення погіршується ще тим, що світ не хоче чути стогонів і розпуки безмежного числа нещасних одиниць.

Модерна людина волить бути ігнорантом, байдужним і незаінтересованим долею інших. Така людина, як слимак, ховається у свою шкаралупу, у своє особисте життя. Вона почуває себе безсильною і незначною поза особистим життям. З цього походить загальна нехіть до участи в політичнім житті, чи навіть до участи в організації несення помочі нещасним і злегчення їхніх терпінь. Люди дають доляра відчіпного, чи яку годину праці, а це дуже мало в порівнанні до велитенської недолі, в яку попала частина людства.

Та найбільше нещастя в цьому, що чим більша бездільність загалу, тим страшніші її наслідки, бо захланність диктатури просто ненаситна, а крім цього політичні самозванці стають у таких випадках динамічними.

Яка ж розвязка, в чому зарада на ці лиха?

„Ключа до злагіднення світової кризи", пише Луїс Фишер, „треба шукати у такому розумінні, що жаден нарід, ані жадна одиниця не можуть бути свобідні, ні забезпечені, ні щасливі так довго, доки якась інша нація, або навіть особа буде поневолена, незабезпечена або нещаслива. Отже себелюбство родить дальше нещастя і приносить загладу для самого себе. Щоби помогти собі самому, треба йти на поміч іншим. Найліпшим реалізмом є ідеалізм".

Як бачимо, то люди, що були колись за усякими радикальними переворотами, побачивши, як ці перевороти виглядають не тільки в націстсько-фашистському, але й в совєтському виданні, навертають нині світ до найпростіших моральних і гуманітарних засад християнства. З другого боку бачимо наглядно, чим є для самої Америки оті гуманітарні чи політичні акції, які тут ведуться старими американцями чи різними етнічними групами для допомоги голодним і гнобленим в Европі чи світі. Є це самооборона перед нещастям, яке може і нас діткнути, від якого не забезпечена теж і Америка. Є це ідеалізм, що є наділі розумним реалізмом.

До народу демократичного світу

(Надіслане з українського скитальчого табору в Корнбергу).

За останні часи московське радіо й офіційна большевицька урядова преса, користаючись тим, що громадяни Совєтського Союзу позбавлені можливости читати світову пресу та дізнатися з неї дійсної правди, ширять наклепи і брехні щодо відношення американського командування до Д. П. Не тільки радіо і преса пускають у світ нісенітниці, але й керівні люди, що їх слова повинні полягати на правді, воюють брехнею.

Большевики розповсюджують вісті, наче б то деплясованих американці тримають за дротами і в тюрмах, позбавляють права вільно пересуватися, поборюють бажання повернути на батьківщину, позбавляють їжі й одягу, навіть їх заарештовують, якщо вони висловлюють бажання повороту до дому. Так нахабно брехати можуть тільки большевики, що ввесь час обдурюють свій народ, але не вдасться їм обдурити народи всього світу. Світ знає, а ми Д. П. це стверджуємо, що за весь час нашого перебування як скитальців ми завжди зустрічаємо збоку американців лише дійсно гуманне відношення та щире бажання допомогти нам у нашій тяжкій долі. Світ знає про те, в яких умовах ми живемо. Нас ніхто не тримає за дротами; ми вільні люди, всі наші життєві потреби вповні задоволені і можемо вільно пересуватися. Хоч ми, як Д. П., не маємо ще правно - накресленого становища, але і в тих умовинах користаємося безмежно більшими правами і свободами, як громадяни Совєтського Союзу: ми маємо вільну власну і громадську думку, маємо можливість висловлювати її вільно, вірити в Бога, маємо вільну пресу і нам за це не загрожує ніхто каторгою і смертю, як нашим братам в Совєтськім Союзі. Якби громадяни Совєтського Союзу мали невеличку частинку тих прав, якими ми тут користуємося, вони б у порівнанні з тим терористичним жахом, уважали б те за необмежену свободу.

Велика брехня в тому, що нас не пускають на батьківщину. Кожний хто хотів, або кого силою та підступом взяли большевики, поїхали на батьківщину, але не до дому, а на каторжну роботу у дійсні концентраційні табори: Соловки, Печора, Ухта, Дальний і багато інших, що нічим не різняться від німецьких. Решта не хоче їхати і не поїде. Якби нас навіть примушували до повороту, то і в тому випадку воліємо краще вмерти, ніж піти на муки. Ми цілком поділяємо вислови п. Чорчила, що краще смерть як неволя. Це не пусті слова. В тих випадках, коли нас намагалися декого примусити повернути на рідну землю, Д. П. відповіли на те самогубством, про що світ уже знає. Так буде і далі.

Єдине, що ми переживаємо як тягар у нашому сучасному житті, це постійні перевірки, постійна загроза примусового повернення на батьківщину, або відірвання від останньої рідної громади на чужині і розпорошення нас у чужому і ворожому середовищі. Ці перевірки, це постійне обвинувачення нас дійсних борців із гітлеризмом і фашизмом, це пригноблення наших душ, які і без того змучені червоним і брунатним тоталітаризмами. Одначе ми знаємо і віримо в те, що це робиться тільки під впливом і натиском Совєтського Союзу, який вважає, що хто не хоче вертатися до їхнього „найдемократичнішого" союзу, то це є фашист або коляборант. Ми не проти і не боїмося американської комісії, бо нам не має чого боятися дійсних і справедливих демократів, але ми не хочемо, щоб нас перевіряли і судили ті, які самі повинні сидіти на лаві підсудних за свою антинародні дії та за знищення 20-ти міліонів тільки самого українського народу.

Ми, українці скитальці, які опинилися за тою „залізною куртиною", можемо і сміливо заявляємо, що серед нас не було і не має коляборантів. Ми не співпрацювали, бо й не могли співпрацювати із тими, котрі розстрілювали сотні тисяч наших братів та сотні тисяч заганяли в концтабори і на каторжні підземні роботи, — з яких мало хто залишився живим. Мало цього. Прийшовши на нашу знищену большевизмом батьківщину, вони зовсім її спустошили і забрали все. Коли до нашої країни, з якої вони зробили плацдарм боротьби за поневолення усіх „нижчевартісних" народів, звозили смертоносну зброю, то повертаючись до Німеччини, ловили й набирали з собою новий ясир — відривали дітей від батьків і дружину від чоловіка, а на плятформи змушували людей накидати нашого плодючого чорнозему і все везли до Німеччини. Отже хто міг із таким народом коляборувати? — Коли ці можновладці на очах малих дітей вішали їх родичів за нездачу контингенту, які під зброєю виганяли всіх людей з околиці, щоб дивилися як вони вішатимуть і розстрілюватимуть їх батьків, братів, сестер і дітей за спротив і за оборону свого життя, які за одного вбитого німця вбивали сто українців за перерізані телефонні дроти знищували цілу вулицю, а за дію партизанів знищували навколишні села — спалюючи будівлі, а в них і живих мешканців. Коли тіла українців тижнями висіли на деревах і телефонних стовпах для постраху всім, то хто тоді міг думати про колябораціу із такими варварами? Гітлер закрив на Україні школи і лікарні, а дозволив і поширював горілку та розпусту. Тяжкопрацюючому селянинові, в країні пшениці, місячно видавали 10 кілограмів ячменю для харчування, а робітник у місті і того не одержував. Для дітей та непрацюючим — старим і хворим — нічого не давали. Ввесь український народ нечуваним терором, надмірною працею, нужденним голодним життям, вони намагалися перетворити в рабів без власної волі. Хіба це колябораціу? — Це глум і знущання над людьми, це найогидніше змушення людини воювати за кожну хвилину свого нужденного життя. Але український народ не скорився. Його найкращі сини ввесь час боролися з німцями. Вони і тепер боряться і боротимуться з червоним фашизмом, аж поки не виборять волі для свого народу. Сорокапятиміліоновий український народ теж має право називатися людьми і бути в колі вольних і рівноправних народів світу. Чому ж про нашу долю (українських Д. П.) на ООД мають рішати без наших представників?

Чому ж мають рішати про нашу долю наші вороги: пп. Молотов і Мануїльський та представники держав, що знаходяться під диктатурою Москв: Польщі, Югославії, Чехосолачвчини та інших, які хотять змісти нас із лиця землі?

Ми звертаємось до народів демократичного світу і домагаємось справедливости, що зазначено в 12-ти пунктах президента Трумана, в 4-х свободах през. Рузвелта та в Атлантійській Хартії.

(Лист одноголосно ухвалений загальними зборами українського табору в Корнбергу, на якому було присутніх 836 осіб та додатково приєднались до ухвали зборів 1,200 осіб.)

Читайте українські книжки і ґазети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.



Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

2)

Це мій старший брат. Він має одинадцять років і я мушу його слухати та робити те, що він каже. Вона усміхнулась: О, я знаю, я теж колись мала старшого брата і мусіла робити те, що він велів, а ні, так він зараз грозив, що битиме. О, я тебе дуже добре розумію, та ти забудь...

Але що, що, ваш брат вам велів робити — спитав у поспіху Генрі? П-ні Ч. замялась, незнаючи, що сказати. О, що небудь... ти знаєш, бо і ти маєш брата.

Малий думав. Видно було; що хотів говорити. Вона мимохіть зацікавилась хлопчиною. Много різних інцідентів буває з дітьми. У много случаях діти падуть жертвою різних обставин. Тепер війна і громадянство починає журитись опущеними дітьми. Вона мила начиння і приязно поглядала на малого, видимо бажала знати про його роботу і якісь важні обовязки, які наложив на його Сем, його старший брат.

А... чи ви колись... ходили поза школу — спитав несміло Генрі і дививсь на свої мокрі черевики. П-ні Ч. заскочена таким питанням, незнала, що відповісти. Мимохіть вернула далеко в забуття і шукала своїх діточих літ і скоро потакнула: О, так Генрі, часом... я ходила... поза школу, і...

А де ви ходили і що, ви робили — скоро і якось вдоволено питав хлопчина. Треба було щось говорити, щоб було по душі ось цього малого грішника, і п-ні Ч. оповідала: Весною, коли сонечко засвітить, коли трава зазеленіє, пташки защебечуть, тоді так не хочеться іти до школи! Тоді хочеться кудись у лісок, поблукати, поспівати, квіток збирати, а ще як збереться нас три, чотири товаришки, тоді таку забаву заведемо, що ажну!

Хлопчина сіяв, щічки зарумянілись, він приступив близше до п-ні Ч. і якось відрухово взяв стирку і почав витирати начиння. Він наче студіював її а далі промовив: Ви якось не так говорите, як усі, яка ви є... хто ви є?... П-ні Ч. усміхнулась. Так, я родилась не в Америці а далеко, в іншому краю... на Україні, я є українка. Хлопчина думав, а далі заговорив: Може моя бабуня була така як ви, вона якось так говорила, як ви.

Так?... Вона дивувалась чи часом справді бабуня малого не була теж з України, та малий дальше допитував: а чи ви мали теж свій... свій гурт, свій такий клюб?

Клюб — ти думаєш? О, так, певно — потакнула. А ти маєш свій клюб — спитала.

Генрі споважнів, чогось неспокійно оглянувся і промовив: Так, я належу до такого клюбу... Він знов завагався. А як ваш клюб називався і що ви робили в цьому клюбі? Малий допитував наче прокуратор на суді.

О, наш клюб насив імя „Зелена Трава" говорила п-ні Ч. Ми мали собі за обовязок носити все невеличкий пучок трави в кишені і коли товаришки стрічали одна другу, тоді ненадійно кликали: „Зелена Трава"! Тоді треба було виказатись, що ось тут у мене в кишені зелена трава. Коли сталось, що котра з товаришок забула і не мала трави, тоді платила кару, цента або два.

Ну, який же це такий клюб, і нащо здалась вам ця трава?

А, це бачиш на те, щоби виробляти собі добру память, щоб не забувати своїх обовязків, щоб не бути забудьком. Це була нам рівночасно забавка, бо опісля, як ми вже у своїй касі мали 20 або 30 центів, ми несли ці центи до сиротинця і давали для бідних дітей, а часом також купували собі всяких ласощів і смачно заїдали.

Генрі слухав і видно було, що набирав охоти до бесіди і ось він тепер оповідає: А наш клюб називається — „Клюб Чорної Руки"! Він геть почервонів аж по вуха і говорив дальше: Ми сходимось кожного вечера в год. 6:30, геть далеко, в такім ліску, при Білій Дорозі. Нас є десять хлопців. Найстарший між нами це Тоні. Йому 13 літ. О, щоб ви чули, як він оповідає нам різні казки, такі страшні! Я його часом боюся. Всі наші хлопці мусять виконувати важну роботу... Малий перестав говорити, пішов до їдальні і гостинної кімнати, відтак вернувши, він почав притишеним голсом: Знаєте п-ні Ч., я... чогось вас люблю і я вам скажу тайну, але це тайна розумієте?! Нікому про це ані слова... га?

Генрі якось кумедно нахилився до неї і дививсь її в очі, ожитаючи запевнення. О, певно, певно, нікому ані слова про це, я тебе розумію — сказала впевняючи його, а він говорив: Клюб Чорної Руки, це вам не якась там зелена трава, це вам... „Чорна Рука" розумієте?!

Він знова дивившись на неї уважно. Ви, дорслі люди... вас треба боятися і я мушу добре вас пізнати, чи ви є добра людина. Сем і Тоні нам все говорять: Обережність хлопці! Тому я так вам наказую. Я мушу уважати, з ким я маю до діла і з ким я говорю... і коли б ви колинебудь кому що загадали про тайну, яку я вам оце розкажу, так знайте, що Чорна Рука вас переслідуватиме!!

Цілу цю погрожуючу осторогу він висказав притишеним голосом, затискаючи малого порепаного пястука, аж йому віддиху не стало. Тепер він поважно заклав руки в кишені і перейшовся кілька кроків.

Отже — спитала вона здивовано?

Він став широко, сплюнув крізь зуби і почав знова: В нашім клюбі, ми, вчимось розбишацького ремесла!!...

(Дальше буде).

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

З. Порай.

Золотоверхий Київ — Столиця України

Джерело історичного життя Сходу Европи. — Животворчий ключ державницького і культурного буття усієї України. — Вічний свідок незломної сили і волі існування української нації.

Ґеополітика.

Столиця Соборної України, побудована на правому березі широкої стрічки Дніпра, розкинулася на 46 квадратових кілометрах і мала за (даними 1939 р.) 846,293 мешканців.

Не даремно Київ стоїть якраз на тому місці, на якому стоїть; його положення є продуктом географічної і господарської необхідности. У побудові Києва немає нічого штучного; може жадне місто світу не виростало так природно і закономірно з природи своєї землі, як наше перше місто.

Мусимо уявити точку великого перехрестя, на якій перетинають себе дві основні життєві лінії кількатисячолітньої української історії: з Півночі до Півдня (по лінії Дніпра) і з Заходу до Сходу, (по лінії розділу української чорноземної та степово-лісової смуги).

Особливо важливе в цьому відношенні є лінія Дніпра. Ця найбільша ріка земель України, довжиною 2,265 км., є найважнішою життєвою артерією. Дніпро з його 14 більшими доплививами становить велику систему річних сполук, довжиною в 6,400 км. і обіймає простір спливу 523,000 квадр. кілометрів. Біля Києва можлива плавба кораблями і баржами впродовж 234 днів у році. Над його берегами лежать наші більш і менш відомі міста, як Могилів, Старий Бихів, Рогачів, Лоїв, Річиця, сам Київ, Канів, Черкаси, Кременчуг, Дніпропетрівське, Ніколіль, Херсон, Очаків та інші. До Дніпра центрують по лінії його бічних доплививів продукційної енергії величезної більшости української землі. Неменш важний є і інший мотив: Дніпро зв'язує системою штучних сполук (канали Дніпро-Буг, Дніпро-Березина) ввесь балтійський культурно-ґеополітичний круг з українсько-чорноморським простором.

До цього приходить західньо-східня тенденція. Київ лежить на Дніпрі, при усті Десни, точно на лінії, яка відділяє південну чорноземну від північної лісово-степової смуги України. Між Карпатами (на Півдні) і смугою пинських боліт вздовж Прип'яті (на Півночі) простягається широкий коридор, що веде з Европи на степові простори евразійського сходу. Природній для життя України історичний рух з Півночі на Південь, який опирався праворуч Дніпра об бар'єру Прип'яті, мусів з конечности повертати на лінію Дніпра і зосереджуватися в місці, на якому й лежить наша столиця. Тут зустрічалися для торгівлі й виміни мешканці північної лісово-степової смуги, які приносили з собою хутра, мед, віск, дерево; сюди прибували, на межу зустрічі обох смуг, мешканці чорнозему з хлібом, вином, овочами та іншими прожитковими продуктами. А ще далі з Півдня прибували візантійські купці з шовками, парчами, всякою тканиною, золотом, ювелями і грецькою вірою. Хто прямував з Европи карпатсько-прип'ятським коридором на Схід, мусів опинитисяв Києві. Хто ж прямував із степів Евразії на Захід, мусів також проходити через Київ. Усі дороги з України вели до Києва. Київ мусів постати на своєму місці.

1000 літ свідомої історії.

Київ — це тисяча літ нашої свідомої національної історії; тисяча літ записаних, занесених в аннали збірних дій, зусиль, переживань мешканців нашої землі. Одначе, Київ старший, ніж його перші записані документи. Не заснували його ні легендарні Аскольд і Дір (у 864 р.), ані ще більш легендарні три брати: Київ, Шек і Хорив; Київ та його довкілля були заселені нашими прапредками ще за палеолітичної доби. У розритих могилах України находимо не тільки золоті і срібні візантійські монети з 3 і 4 віку по Христі, не тільки гроші, що ними торгували з прамешканцями Києва купці з Мерву, Балху і Самарканду: в них находили культурні знахідки з-перед тисячоліть. Ось-так, Київ не був „заснований" перед 10 чи 11 віками; це місто закільчило, почало підійматися, повільно росло не одним, а десятками століть. Цей невловимий і невисловний подих століть завжди лежить і відчувається над містом: не менш Риму і Пекіну має воно над собою „авру вічности". Проте, істотне для оцінки духової та фізичної фізіономії Києва є те, що ми про його реально пам'ятаємо і що нам подає ті чи інші мірила вартостей. В цьому відношенні тисяча літ свідомої історії Києва дає одну з найбільш барвних і захоплюючих картин життя великих і культурних осель не тільки Европи, а й усього світу. Перед нами розгортається фільм, повний напруги і драматизму, в якому не бракує нічого з того, що складається на справжнє велике життя: верхів фантастичного підйому і дна найглибшого упадку, радощів і страждань, осягів і розчарувань, великих амбіцій і великих недоліків, чеснот і прогріхів.

Доба величі.

Людина завжди схильна міряти вартість речей величинами її власної доби. Коли говорити про велич, силу, значення великих міст і метрополій, кожному, мимохіть, приходять на думку величини такого характеру, як Париж, Лондон, Шангай, Ню Йорк. В історичній перспективі, у порівнянні до засягу історичного значення і впливу, можемо сміливо зарахувати Київ у добі перелому першого і другого Христового тисячоліття, до метропольних величин тієї першої кляси. Це було, справді, величаве місто — наш Золотоверхий того часу. Коли в 10 і 11 століттях п. Хр. на Схід від Дніпра простягався безмежний і, справді, дикий широкий степ, а на заході Европа потапала у варварстві і темряві раннього германського середньовіков'я, Київ розширився на своїх горбах і Дніпровому подолі не тільки як столиця самої України, але й усієї Середньої і Східньої Европи цього часу. Не буде перебільшенням твердження, коли скажемо, що поза однією Візантією, не було, крім Києва, ні одного такого блискучого, багатого, живого, амбітного й культурного міста в усьому окцидентальному світі, як наша столиця. Це не було „слов'янське" місто в чистому стилі; в ньому стікалися, з'єднувалися, змагалися з собою і зросталися на слов'янській основі культури варяжської Германії і геленської Візантії, впливи Сходу і Заходу. Говорять сьогодні про Америку, зокрема про Ню Йорк, як про "melting pot", велике горно, в якому перетоплюються в новий специфічний аліяж різні раси і нації. Mutatis mutandis такою своєрідною Америкою перелому 1 і 2 тисячоліть була наша Україна, а Ню Йорк того часу — наш княжий київ. Воно блищало, манило, притягало; чарові його було важко опертися. Зі слідів, що залишилися з тієї доби його найбільшого розквіту вільно зробити висновок, що воно жило напругою і темпераментом справжньої великої метрополії; було дуже підприємчиве, сповнене великої енергії, переповнене численним, барвним і живим населенням, яке любило працю і розвагу, з розмахом приймалося за великі будівлі і підприємства, кохалося у виловищах, мистецтві, музиці. Якщо можна цьому місту зробити якийсь закид (зрештою, важливий для всіх дальших століть його історії), то хіба той, що воно ніколи не плекало в собі у вистарчальній мірі ідеї збройної сили, ніколи не було твердинею, і, внаслідку, завжди, врешті, ставало жертвою напастей, руйнувань і грабунків. Ось-так поставало щось особливе і окреме — могутній центр своєрідної цивілізації, призначеної виповнити собою нашу велику, плідну землю. Наше історичне письменство, зокрема наша романістика винні нам і до сьогодні великі популярні картини, як що так можна висловитися, „великі полотна" з того часу, які вірно відзеркалювали б епоху та ввесь могутній стиль і ритм її життя.

„Місто 400 церков і 8 базарів".

Німецький хроніст, Тітмар з Мерзебурґу (975 — 1018) пише у 8 книгах своєї славетної „Хроніки", що в Києві 11 віку стояло 400 церков, а також існувало 8 базарів. Приймаючи до уваги специфічну релігійність тієї доби, все ж цих 400 церков дає, хоч деяку пропорцію для виміру величі і блиску міста. Не могли ці церкви постати і бути збудувані відразу. Перед тим, як збудувати цих 400, спочатку треба було поставити першу християнську церкву на нашій землі. Вона була побудована в Києві. Ми не гадаємо, що дата заснування храму Св. Софії, яку відносять до 1037 року, як першої церкви в Києві, є історично вірна. В Києві була збудована також перша християнська школа і заснована перша християнська бібліотека. У 882 р. Київ був, згідно з історичними даними, вперше визваний офіційно столицею держави; гадаємо, що це може бути лише вірно остільки, оскільки стосується державної формації Рюриковичів. Центром інших, ще передгерманських державних формацій мусів Київ бути вже й раніше. І далі, ще далеко перед 988 роком, у якому Володимир Великий офіційно прийняв для себе і для держави християнство, приходила Христова віра на нашу землю „шляхом з греків" — з Візантії. Інфільтрація візантійського християнства, практикована ще перед довгими десятиліттями, робила введення цього типу християнства річчю єдино природньою і навіть необхідною. Історія про те, як Володимир Великий „вибирав" поміж різними вірами і, врешті, вибрав візантійську, як найбільш виставну і блискучу, немає, напевно, більшого значення, ніж цікавої легенди. Акт 988 р. був лише підтвердженням, леґалізацією здавна заіснувавшого стану. Ця віра була досить жива і могутня для того, щоб зродити на українській землі цілу одну велику культуру, яка була не тільки елементом культурного зросту і переформування цілого довкілля, але також предметом заздрости й жалоби усієї сусідської дичі того часу, яка облягала нас зі Сходу, Півночі і Заходу.

Перша велика руїна.

Вперше нас перемогла організована сусідська дич, коли в 1169 р. Київ був завойований, знищений і пограбований москалем, князем Андрієм Боголюбським. Це був, щоправда, важкий удар, але ще не вирішальний. Справжній, смертельний удар був завданий місту в 1240 році; Батій, внук монгольського Чинґіс-Хана, завойовує ордою і до тла знищує Київ. Коли в 1245 р. крізь колишній Київ 400 церков і 8 базарів проїзджав Джованні Карпіні, учень св. Франціска з Асижу, перший европейський дослідник монгольського світу, він стердив у своїй "Liber Tartarorum", що „нічого не залишилося від Києва — матері руських городів, за винятком кількох будинків та маленької жменьки мешканців". Через повних 80 літ продовжувалося над Києвом і всією Україною безпосереднє монгольське панування. Після цього, жахливого удару Київ уже більше ніколи, аж до наших днів, повністю не усамостійнився і не повернувся, як столиця країни, до власного суверенного життя. Слідом за татарським прийшло (за Ґедиміна в 1320 р.) литовське, потім (від 1569 р.) польське, нарешті ж, (від 1868 р.) московське панування. Розбитий і обезкровлений Київ не був уже спроможний у ході дальших віків набратися разом з рештою країни, досить сил, щоб відбивати все нові й нові напасті, знищення і плюндрування. Один з того роду ударів, що їх можна зрівняти хіба тільки з напастю Андрія Боголюбського і Батієвою катастрофою, було знищення Києва в 1483 р. кримською ордою. Всі вони розуміли, що не можуть дозволити піднестися і розвинутися Києву, бо могутній і вільний Київ — це могутня і вільна Україна, це кінець їхнього колонізаційного і грабіжницького панування.

(Дальше буде).



Київо-Печерська Лавра.

„Святе місто України", будоване і поширюване протягом цілої тисячі літ, осередок десятка церков і монастирів.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Нова професійна сила з українського роду.

Наше старше покоління радіє, коли хтось з молодшого покоління вибється на чільне місце в громаді, бо нам треба вже наперед подбати, щоб хтось продовжував громадське життя, яке ми наладнали. Тому з правдивою радістю треба поділитися з усіми іншими нашими громадянами вісткою, що в Дітройті маємо молоду правничу силу в особі адвоката Петра Касія. Він отворив адвокатську канцелярію 15-го січня, покінчивши студії в жовтні 1943 р.

Заки ще став адвокатом, брат Петро Касій живу участь в житті нашої громади. Він є членом тов. ім. М. Шашкевича, від. 94. У. Н. Союзу і членом товариства Українська Молодь при Українсько-Американськім Осередку, що міститься при Карпентер Стріт. Там є хор під назвою Молодечий Боян, у якому бере участь наш молодий адвокат.

Він є сином робітників Анни і бл. п. Степана Касіїв. Мати його це сестра бл. п. о. Захара Оруна, який був секретарем бл. п. еп. Ортинського у Филаделфії. Вона втратила чоловіка в нещасливім випадку в фабриці в 1937 р., але хоч це був час депресії, вона не упала на дусі і виховала своїх чотирьох діточок на добрих і примірних громадян, які належать до української церкви, до українських товариств, говорять українською мовою і всюди стараються помагати громаді в її змаганнях.

Хоч наш адвокат молодий, то вже діждався признання. Нововибраний прокуратор з Вейн Кавнті, Джеймс Н. МекНелі, іменував Петра Касія своїм заступником. З цеї нагоди вислали подяку прокураторови наші церковні і світські установи і товариства, а громадянство висловлює свою радість з цього приводу та складає побажання номінатові й родині.

Василь Шанайда.

—o—

ШЕРОН, ПА.

На скитальців.

Наша громада святкувала Листопадове Свято 1. грудня. Присутні гості-хористи хору „Сурма" з Нюкесл, Па., виконали програму з стрілецьких пісень, а наші дівчатка відспівали гарні пісні з деклямаціями. Сестри Телявські і цим разом відспівали гарні соля і дуети. Диригував хорами наш священик.

На Різдво Христове о. С. Мусійчук візвав вірних теплими і чутливими словами колядувати на скитальців. Ходили з колядою дві ґрупки: старші і шкільний хор під проводом п. М. Ґондора.

Колядники серед сніговиці обійшли всі доми і рознесли в хати наші колядки. До коляди долучено дохід з Листопадового свята і уряд післав $85 до Зл. У. А. Д. Комітету для скитальців.

Учасник.

ЖИВА КАЗКА.

Що не кажіть, але фільма, це чудовий винахід. Напосівся на вас бос, спокою вам не дає віритель, чи давить вас який інший черевик, тоді вигребаєте з кармана кусень якого зеленого, звернете в двері над якими мерехтить в очах і дві-три години цілий світ вас не обходить. Перед очами на екрані пересуваються найбільш фантастичні образи і при цьому найбільш реальні. Оживають казки і вас переносять в цей нереальний світ, нагороджуючи вам всі труди дня і всі турботи часу.

До таких фільмів „живих казок" треба зачислити й „Сінбед ди Сейлор" („Sinbad the Sailor"). Фільма кольорова і вона, як своїм казковим змістом і своїми чудовими барвними образами без сумніву одушевить кожного, допоможе кожному „забути весь світ" і пережити на яві чудову казку, яку могла б створити тільки геніяльне уявлення.

Фільма „Сінбед ди Селор" ще іншим заслуговує на увагу. Бо в ній ви побачите в ролі Юсофа нашого земляка, українця родом, Михайла Мазуркі. Навряд, чи цю ролю міг би відіграти хто краще, як оцей американський нащадок козаків. А відомо, що козак — козаком і його козацтва не закриєш теж арабським турбаном.

—o—

ОБЛЕКШЕННЯ ПОСИЛКИ ЦИГАРЕТОК ДО ЕВРОПИ

Підприємство Флеминґ-Гол Тобеко Компані, поміщене під ч. 595 Пята Евеня, Ню Йорк, яке належить до провідних тютюнових підприємств і спеціялізується у виробі знаменитих цигаретор, цигар і тютюну, оприлюднює план для співпраці з населенням нашого краю при висилці дарунків заморе.

Багато американців турбуються долею своїх рідних і приятелів в Европі. Щоб їм стати в пригоді, предсідник підприємства Флеминґ-Гол, Сол С. Корн, придумав спосіб, як би помогти при висилці тютюнових виробів до Европи й до Близького Сходу.

Незабаром появиться ціла низка оголошень Флеминґ-Гола, як пересилати тютюн чи цигаретки до 21 поіменно названих держав і яка має бути поштова оплата. Цигаретки, цигари і тютюн будуть належно паковані і вислані до згаданих країв заморем негайно після отримання замовлення. Флеминґ-Гол звертає увагу на такі роди цигаретків: Сано, Шефілд, Стратфорд і Мейплтон, і на цигари Сано. Таксамо на великий вибір тютюну для файки. Всі ці роди мають малу кількість нікотини. Між державами, до яких посилки можна буде висилати, згадані такі: Норвеґія, Греція, Польща, Англія, Голандія, Швеція, Ірландія, Югославія, Белгія, Фінляндія, Франція, Данія, Німеччина, Румунія, Чехословаччина, Швайцарія, Люксембург, Палестина, Австрія, Советський Союз, Україна і Угорщина. ог.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

4807. Шидій Кіндрата, Семенюк Миколая, Клипацький Гната, Стрихарчук Йосифа, Михалюк Филимона, Ільченко Михайла, Бабич Дмитра і Ярини з с. Грицева від Самнир Евфрозини і М.

4808. Сидір Анни з с. Стара Ропа, Старий Самбір, від Сидір Михайла.

4810. Єржак Афаназія і Миколи з с. Малярівка від Єржак Григорія.

4811. а) Остапенко Івана Васильович від Остапенко Наталі Трохимівна.

4811. б) Кульчицький Дашинич Володимира від Кульчицький Ґут Дмитра.

4811. в) Клюс Івана з села Стефкова, Ліско, Соколовський Гната від Годик Катерини (Штинь).

4811. г) Стефанів Осипа з с. Устрики Дол., Ліско, Гентош Михайла ві Штинь Миколи.

4811. ґ) Шота Стефана з с. Підлісків Вел., Львів, від Удуд Анни (Курилко).

4812. Кудла Івана і Миколи від Кудла-Бойсюк Михайлини (Дрогомірицька) з Єзуполя.

4813. Сущик Анни, Гулевич Івана, Цюпак Павла з с. Матіїва від Стельник Андрія.

4814. Ласюк Кіндрата з с. Волковичі від Ласюк Миколи.

4815. Сеплівський Михайла з с. Рогізно, Яворів, від Сеплівський Михайла.

4816. Сикила Івана і Василя з с. Височка, Сянік, від Саламак Олени (Яцик).

4817. До родини від Підлужний Зенона з с. Романова.

4818. Чирко Юрка від Чирко Михайла з с. Доброї, Ярослав.

4819. Лубик Михайла з с. Чортовець, Городенка, від Лубик Василя.

4820. Більця Івана Олександровича від Голік Олександра Михайлович.

4821. Лінський Стефана з с. Жуковець від Лінський Івана.

4822. Вітів Анни і Михайла з с. Климець, Стрий, від Вітів Івана.

4823. Волошанський Евстахія, Марії з с. Винники, Дрогобич, від Волошиновський Григорія.

4824. Давид Юлії з с. Ромнова, Санік, від Заболотна Юлії.

4825. Глопан Матвія з села Братківці, Стрий, від Кутик Степана.

4827. Яроцький Івана з села Мілковичі, Білосток, від Лопатюк Миколи.

4828. Максиміз Вальдера з с. Пеняки, Броди, від Максимів Кароля.

4829. Демцьо Михайла з с. Угнова, Львів, від Демчук Теодора.

4830. Сеник Марії (Гальчишак) і Федора з с. Білич, Старий Самбір, від Заміщак Евфрозини.

4831. Заміщак Марії (Гуменюк) з с. Білич, Старий Самбір, від Заміщак Евфрозини.

4833. До родини від Кренців Сеня з с. Рахині, Долина.

4835. Колодій Андрія з села Журавиця, Перемишль, від Колодій Ольги.

4836. Стефаняк Ілька і Миколи від Магур Анни з с. Мокряни, Самбір.

4838. Старосольський Тоні від Старосольський Фелікса з с. Сторонна, Дрогобич.

4830. Гоменюк Марії (Герґота) з с. Сновичі, Золочів, від Семераз Петра.

4840. Барчук Михайла з села Балаворівка, Коломия, від Барчук Марії (Готільчин).

4841. Александрович Олександра від Білий Мавтея з с. Снович, Золочів.

4842. Тхорик Костя з с. Середнє Вел., Сянік, від Тхорик Михайла.

4843. Вірханський Павла від Вірханська Марії (Тхорик) з с. Гладишів, Горлиці.

4844. До рідні від Лотоцький Дмитра і Андрія, Марії і Олекси.

4845. Ленко Петра і Марії від Ленко Якова.

4846. Козіцький Степана від Гатовський Петра з с. Плотичі.

4847. Віська (?) Анни і Марії з с. Станиця від Кухар Броніслави (Вачко).

4848. а) Малиговська Марії з с. Торки, Перемишль, від Небесний Миколи.

4848. б) Кашиська Марії з с. Озонна (?) від Кашиський Осипа.

4848. в) Коршняк Василя і Прокопа з с. Жуків від Коршняк Володимира.

4848. г) Шубан Михайла від Кальчмаряк Осипа з с. Липовці.

4850. Мілер Петра з с. Ставчини, Бесарабія, від Мілер Володимира.

4851. Васильків Івана з села Хащів, Турка над Стрийом, від Тарчанин (Васильків) Анастазії.

4852. Александрович Івана з с. Комарно, Рудки, від Александрович Михайла.

4853. Савчин Ілька з с. Татари, Самбір, від Артимович Михайла.

4854. До односельчан з села Чучманів Гумн. від Чайківська Марії (Чучман).

4855. Чегус Федора з с. Хащів, Турка, від Чегус Богдана, син Миколи.

4856. Дрегинич Василя і Павлюх Захарка з с. Хащів, Турка, від Уштан Андрія.

4857. Кобельник Івана з села Надеждівка від Кобельник Антона.

4858. Ільків Івана з с. Радошиці, Сянік, від Скрип Івана.

4859. Бринь Якима і Бердей Івана з с. Суковате, Санік, від Бринь (Скрип) Гелени.

4860. Шуляр Василя з села Майдан, Станиславів, від Кулеба Василя.

4862. Слободян Насті з села Княже-Двір, Коломия, від Юзьків Дмитра.

4863. Бакай Михайла з села Княже-Двір, Коломия, від Футулуйчук Катерини.

4864. Гаюк Байоми з с. Багновате, Турка, від Теліщевський Івана.

4866. Вентусов Василя і Сергія від Антипов Миколи.

4767. Ярош Осипа з с. Радошиці, Санік, від Скрип Андрія, син Марії Ярош.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ПАРАГВАЙ

(Докінчення).

Околиці міста Енкарнаціону подають надію на гарне майбутнє. А саме місто теж стало міняти швидко своє обличчя. Три роки тому назад це місто виглядало зовсім бідним містечком, тут не можна було навіть і за гроші часами купити щось необхідного, а тим більше залізних річей. Приходилось переїздити на другий беріг ріки Парани (Енкарнаціон лежить над Параною) у аргентинське місто Посадас, де можна було купити все на місці. Появились уже великі склепи, начали будувати дороги, на менших річках зводять мости, усе пішло в рух. В Енкарнаціоні є також й українські більші й менші склепи. Але переважно уся велика торгівля спочиває у німецьких руках. У місті є пошта, телефон, телеграф, електрична стація, фабрика, котра очищує бавовну а також одна німецька компанія проєктує збудувати великого вальцевого млина.

Енкарнаціон сполучує з Асунсіоном залізниця, котра з Буенос Айресу іде до столиці Парагваю — Асунсіону. Міжнародовий потяг доходить двічи на тиждень. Є також радіонадавча стація.

Помалу розвивається український промисл, а саме: шевство, кравецтво, столярство, ковальство і т. д. Навіть одна з цеголень є власністю українців. Безробітних у місті Енкарнаціоні нема, хто хоче робити, завжди знайде собі якусь роботу, хоч тут праця зле оплачується, але можна заробити на кавалок хліба.

Місто Енкарнасіон є осідком центрального Т-ва „Просвіта" Т-ва Опіки над українськими іммігрантами. Т-во „Просвіта" нараховує зараз кілька десятків членів у місті Енкарнасіоні, а також філії по колоніях. При філії Т-ва на колонії „Сандова" істнує українська школа та аматорський гурток, котрий відкрив свою діяльність святочною виставою „Воскресіння" — Чубатого. Праця поволі посувається вперед. Брак підручників для школи та пес для аматорського гуртка гостро відбивається на нашій праці. Придбати щось поки що не має жодної моги, тому, що колоністи дуже бідні, колонії нові, низька валюта дає це все гостро себе відчувати, а також різного кольору наші московські вороги теж не сплять й усіма силами стараються нам бути на перешкоді, розпускаються різного роду фальшиві чутки, ніби-то Т-во „Просвіта" — комуністична і т. д. Навіть на адресу наших поодиноких членів висилають комуністичну літературу цілком дармо, щоб у той спосіб доказати перед місцевою владою, що через Т-во „Просвіта" поширюється комуністична пропаганда по краю.

Парагвайський уряд видав декрет, котрим оголосив комуністів поза межами закону, а також гостро переслідує всіх поодиноких осіб, котрі проповідують комунізм. Тому на цім грунті нам приходилось уже не раз мати діло з місцевою владою. Алеж виходимо завжди чистими, а місцева влада почала переконуватись, що це тільки наклепи на Т-во з боку ворогів.

Новоприбувакчі іміґранти можуть займатись усім, чим тільки захочуть, крім торгівлі у місті. Щоб відкрити якесь торговельне підприємство, потрібно прожити не менш двох років у краю, тоді тільки можна дістати дозвіл, але перекупляти уже готове — дозволяється.

Ті, котрі ідучи сюди думали, що знадуть уже готовий кавалок хліба, або якусь легку і добре оплачену роботу, гірко помилюються, а приїхавши сюди і переконавшись, що і тут приходиться тяжко працювати, не видержують і втікають хто куди.

Але перепливши ріку арану і добравшись до Аргентини, вони бачать, що і там не багато ліпше, бо працювати треба скрізь. — („Перелом").

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

Петро Ковальчук має в адміністрації „Свободи" листа від Михайла Ковальчука з Підгорець, Олеського району, Львівської Области, Україна.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 352, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що звичайні збори відбудуться в неділю, 9. лютого, в годині 2. пополудні, в гали при Секонд і Турлю Стр. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо маємо важні справи відділові. Взиваємо всіх членів преносити вкладки на збори, бо відділова каса не має грошей платити за членів, а коли будете суспендовані, то не нарікайте. — Д. Яворський, предс.; М. Гавриляк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. „Єдність", від. 163, відбудуться в неділю, 9. лютого, в годині 1. пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є багато справ до полагодження. Уряд Тов. Єдність на 1947 рік є той самей: Н. Курко, предс.; І. Потучко, рек. сек.; М. Паранич, фін. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8. лютого, в годині 8. ввечір, в церковній гали при 7. вул. Просимо всіх членів прийти на час, бо маємо важні справи до полагодження. — І. Середипськей, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що місящні збори відбудуться в неділю, 9. лютого, в церковній пзавосл. гали на Нюпорт Еве.; зараз по Сл. Божій. Взиваємо всіх членів прийти на збори і заплатити свої місячні вкладки; особливо ті члене, котрі більше довгують, щоби старалися свої вкладки скорше заплатити. — За уряд: В. Шишка, предс.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що місячні збори відбудуться в суботу, 8. лютого, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в год. 7. ввечір. Взиваємо всіх членів прийте на час. — М. Гальжевич, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 158, відбудуться в пятницю, 7. лютого, в год. 8. ввечір, в У. Н. Домі, 216 Гренд ул. Просимо всіх членів прийти, бо буде звіт контролі і інші важні справи до полагодження. — М. Кіт, секр.

ГАМТРЕМК, МИЧ. — Повідомляємо членів і членниць Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, що збори відбудутся в неділю, 9. лютого, в У. Д. Клюбі, точно в годині 1:30 пополудні. Збори будуть короткі, згідно зо звичаєм молоді. На ці збори запрошуємо всю нашу молодіж, щоби прийшла і переконалася, чи правду говорить новий уряд. — А. Патра, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Подаємо до відома членам Тов. ім. І. Франка, від. 334, що ісячні збори відбудуться 9. лютого в У. Н. Домі, в год. 1. попомудні. Просимо членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: М. Задерецький, предс.; С. Морозович, секр.-кас.; І. Жук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Тов. Запорозька Січ, від. 251, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. лютого, зараз по 2-гій Сл. Божій, в церковній гали. Просимо членів явитися на означений час й вирішити ті важні справи, які осталисьз річних зборів. Уряд на 1947 рік є: Н. Стбап, предс.; Д. Пацула, заст.; Й. Керик, фін. секр.-кас.; В. Козир і М. Карась, контрольори; І. Бабяк і С. Наконечний, надзерателі хорих. — За уряд: Н. Страп, предс.; Й. Керик, секр.-кас.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Петра й Павла, від. 102, відбудуться в неділю, 9. лютого, зараз по 2-гій См. Божій, в гали церковній, 2280 В. 7. ул. — За уряд: Н. Декан, предс.; В. Жук, кас.; Н. Бобечко, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 9. лютого, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки. Також маємо важні справе до полагодження. — Г. Степак, предс.; Г. Кісіль, секр.-кас.; Т. Кальмук, рек. секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. Василія Великого, від. 161, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8. лютого, в годині 7. ввечір, в салі де звичайно. Обовязком всіх місцевих і позамісцевих членів є прийти на зборе, бо є важні справи до вирішення. Також взиваємо вирівнювати місячні вкладки. — Уряд.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 9. мютого, в годині 2. попол., в домі Лісного. — І. Шегера, предс.; Лг Мартинчук, кас.; Н. Лісний, секр.

ЙОНГСТАВН, О. — Повідомляємо всіх членів, що збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, відбудуться в неділю, 9. лютого, в 3. годині пополудні, в гали церковній, 526 Вест Райен Евеню. Просимо всіх членів і членниць прийти на ці збори, бо є важні справи до вирішення. Ваша приявність є конечна, щоб опісля не було закедів, що урядники самі все роблять, а ви нічого в тім не знаєте. — За уряд: І. Врінць, предс.; Й. Білик, кас.; І. Павловський, секр.

ШУКАЮТЬ МЕШКАНЬ

ПАВЛО ЦЬОКАН шукає за **ГРИЦЬКОМ І ВОЛОДИМИРОМ ПЕТЛЬОВАНИМ** зо села Малої Олішанке, Золочівського повіту. Просить, щоб до нього написати на адресу:
T. SEMENCHUK,
15 Bloor St. W., Oshawa, Ont., Canada

ТАРЗАН, ч. 1531. Приятель у клопоті.



Тарзан, д-р Лонг і доглядачка Марія почали вертатися стежкою домів.

На роздоріжжі стежки вони розпрощалися, щоб пуститися кожний своєю дорогою.

Тоді пан джунглів побачив сліди раненої малпи. Він постановив помогти їй, або покінчити її муку.

Швидко він попав на малпу і пізнав, що вона належить до роду, який виховував його ще за хлопячих літ.

А голодні гиени вже збиралися.